

ROZLICZENIA

Aktualizacja oprocentowania dla pożyczek wewnątrzgrupowych

Stanowisko DKIS to sygnał dla podatników, że koniecznym staje się bieżące aktualizowanie analiz cen transferowych oraz dostosowywanie oprocentowania pożyczek wewnątrzgrupowych do zmieniających się warunków rynkowych.

MICHAŁ WILK

doradca podatkowy,
partner w Andersen w Polsce

WOJCIECH BATRANIEC

aplikant radcowski, associate
w Andersen w Polsce

Z perspektywy obrotu gospodarczego typową transakcją zawieraną między podmiotami wchodzącymi w skład grupy kapitałowej, zarówno krajowej, jak i międzynarodowej, są pożyczki. Od lat ustalenie odpowiedniego poziomu ich oprocentowania stanowiło wyzwanie dla przedsiębiorców. W ostatnim czasie pojawiło się w rozstrzygnięciach organów kolejne problematyczne zagadnienie związane z koniecznością aktualizacji oprocentowania pożyczek.

Regulacje ustawowe

Zgodnie z zasadą ceny rynkowej wyrażoną w art. 11c ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych (ustawa o CIT) podmioty powiązane są obowiązane ustalać ceny transferowe na warunkach, które ustaliłyby między sobą podmioty niepowiązane. W zakresie oprocentowania pożyczek wewnątrzgrupowych przepisy ustawy o CIT przewidują pewną dwutorowość.

Z jednej strony przepisy przewidują uproszczenia, tj. tzw. safe harbour, w postaci domniemania rynkowości oprocentowania pożyczki, jeśli jest ono ustalane na podstawie rodzaju bazowej stopy procentowej oraz marży, określonej w obwieszcze-

niu ministra finansów aktualnej na dzień zawarcia tej umowy.

Z drugiej strony, gdy safe harbour nie ma zastosowania, podatnicy stoją przed zadaniem ustalenia oprocentowania transakcji kontrolowanej (pożyczki) stosownie do zasady ceny rynkowej. Podatnicy, którzy w przypadku takich transakcji mają obowiązek sporządzenia dokumentacji cen transferowych, co do zasady muszą także sporządzić analizę uzasadniającą rynkowość ustaleń.

Na gruncie ustawy o CIT, zgodnie z art. 11q ust. 1 ustawy o CIT, będąca elementem lokalnej dokumentacji cen transferowych analiza może mieć jedną z dwóch form:

a. analizy danych podmiotów niepowiązanych lub transakcji zawieranych z podmiotami niepowiązanymi, lub pomiędzy podmiotami niepowiązanymi uznanych za porównywalne do warunków ustalonych w transakcjach kontrolowanych, zwanej dalej „analizą porównawczą”, albo

b. analizy wykazującej zgodność warunków, na jakich została zawarta transakcja kontrolowana, z warunkami, jakie ustaliłyby podmioty niepowiązane, zwanej dalej

finansowy charakteryzował się dużą zmiennością spowodowaną pandemią Covid-19, wzrostem inflacji, kryzysem energetycznym, wojnami oraz geopolityką. Wydarzenia te wpłynęły na funkcjonowanie rynku, w tym na politykę banków centralnych oraz warunki udzielania finansowania:

- banki centralne dynamicznie podnosiły stopy procentowe w odpowiedzi na rosnącą inflację, co wpłynęło na koszt kapitału i dostępność finansowania,

- warunki udzielania finansowania ulegały fluktuacjom, obejmując m.in. zaostrzenie polityki kredytowej i wzrost wymagań dotyczących zabezpieczeń.

W obliczu tych zmian podatnicy muszą na bieżąco dostosowywać się do nowych warunków, co wymaga nie tylko elastyczności, ale rzetelnej analizy danych oraz świadomego podejmowania decyzji.

Zmienność stóp i warunków kredytowych

Zmiany na rynkach finansowych mają wpływ na wyniki analiz przygotowywanych przez podatników przy usta-

” Odpowiednio przygotowana i aktualna analiza jest kluczowym narzędziem zarządzania ryzykiem podatkowym w transakcjach pomiędzy podmiotami powiązanymi

„analizą zgodności” – w przypadku gdy sporządzenie analizy porównawczej nie jest właściwe w świetle danej metody weryfikacji cen transferowych lub nie jest możliwe przy zachowaniu należytej staranności.

Przepisy wskazują też, że analiza porównawcza oraz analiza zgodności podlegają aktualizacji nie rzadziej niż co trzy lata, chyba że zmiana otoczenia ekonomicznego w stopniu znacznie wpływającym na sporządzoną analizę uzasadnia dokonanie aktualizacji w roku zaistnienia tej zmiany.

Sytuacja na rynku finansowym

W ostatnich latach rynek

laniu oprocentowania pożyczek wewnątrzgrupowych. Zmienność stóp procentowych oraz warunków kredytowych, szczególnie w przypadku długoterminowego finansowania, może prowadzić do sytuacji, w której pierwotnie ustalone oprocentowanie z czasem przestaje odpowiadać realiom rynkowym. W takiej sytuacji podatnicy powinni zweryfikować aktualność sporządzonej analizy.

Aktualizacja analiz odgrywa istotną rolę w utrzymaniu zgodności transakcji kontrolowanej z zasadą ceny rynkowej. Regularne monitorowanie sytuacji finansowej oraz cykliczna weryfikacja stosowanych analiz stanowią fundament bezpieczeństwa podatkowego. Brak dostosowania warunków transakcji do

aktualnych realiów rynkowych może prowadzić do zakwestionowania ich przez organy podatkowe.

Odpowiednio przygotowana i aktualna analiza jest kluczowym narzędziem zarządzania ryzykiem podatkowym w transakcjach pomiędzy podmiotami powiązanymi.

Perspektywa organów podatkowych

W ostatniej interpretacji dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej (dalej: „DKIS”) wypowiedział się, że: „(...) co

gać oprocentowanie pożyczek wobec podmiotów powiązanych”. Tym samym obowiązek aktualizacji analizy może prowadzić także do aktualizacji oprocentowania pożyczek udzielonych w przeszłości.

Obszary problemowe

Dla podatników oznacza to wzrost ryzyka oraz obowiązków podatkowych. Realizacja ustawowego obowiązku aktualizacji analizy porównawczej dla transakcji pożyczkowych może bowiem

” W zakresie oprocentowania pożyczek wewnątrzgrupowych przepisy ustawy o CIT przewidują pewną dwutorowość

do zasady, w sytuacji gdy:

1) warunki oprocentowania wcześniej udzielonej pożyczki były nierynkowe (w dacie zawarcia transakcji/ex ante), strony powinny je zawsze doprowadzić do poziomu zgodnego z zasadą ceny rynkowej (w kontekście art. 11c ust. 1 ustawy CIT),

2) warunki oprocentowania wcześniej udzielonej pożyczki były rynkowe (ex ante), jednak stały się nierynkowe wskutek np. istotnej zmiany okoliczności, strony powinny dostosować ceny transferowe do poziomu zgodnego z zasadą ceny rynkowej, przy uwzględnieniu warunków z art. 11e ustawy o CIT”. (interpretacja z dnia 13 stycznia 2025 r., DKIS, sygn. 0111-KDIB1-3.4010.704.2024.1.JKU).

O ile odniesienie się do zasady ceny rynkowej jest pewną oczywistością, o tyle drugie wskazanie jest już bardziej kontrowersyjne, bowiem zdaje się pozostawać w pewnej sprzeczności z pozostałymi regulacjami, zwłaszcza z obowiązkiem aktualizacji z art. 11r ustawy o CIT.

Jak wskazuje DKIS w przywołanej interpretacji: „(...) jeśli sporządzana jest aktualizacja analizy porównawczej w oparciu o art. 11r. ustawy CIT, w odniesieniu do kontrolowanych transakcji pożyczek zawartych w latach poprzednich z podmiotami powiązanymi, to stosownie do tej aktualizacji, zmianie powinno podle-

w niektórych przypadkach prowadzić do konieczności zmiany oprocentowania pożyczek zawartych w przeszłości. To podejście należy uznać za kontrowersyjne. Gdyby to podmioty niepowiązane zawarły kredyt na długi okres na określonych warunkach (np. ze stałą marżą ponad stopę bazową lub na stałą stopę procentową), to ewentualne zmiany rynkowych marż czy stóp bazowych są niejako w kalkulowane w cenę i nie prowadzą do renegotjowania umowy. Tymczasem organy podatkowe żądają takiego renegotjowania od podmiotów powiązanych, co samo w sobie nie jest rynkowym zachowaniem.

Sygnał od fiskusa

Stanowisko DKIS to jasny sygnał dla podatników, że koniecznym staje się bieżące aktualizowanie analiz cen transferowych oraz dostosowywanie oprocentowania pożyczek wewnątrzgrupowych do zmieniających się warunków rynkowych. Organy jednak zdają się wychodzić za daleko z wnioskami i proponują rozwiązania, które trudno uznać za rynkowe zachowanie.

Współautorem tekstu jest Tomasz Wichary, adwokat, doradca podatkowy w Andersen w Polsce

Teksty z dodatku dostępne
w wersji elektronicznej na: **PRO.RP.PL.**